

Trafikverket
Röda vägen 1
781 89 Borlänge

Statens haverikommissions rapport RJ 2018:01

Statens haverikommission (SHK) publicerade den 14 december 2018 rapporten RJ 2018:01 som behandlar en kollision mellan ett godståg och en timmerlastbil med släp i Hökmora, Västmanlands län, den 1 februari 2018.

I rapporten lämnades sammanlagt fem rekommendationer, varav fyra till Trafikverket.

Rekommendation RJ 2018:01 R1

Trafikverket rekommenderades inledningsvis att kartlägga platser på vägar i vägklass 5 där flera samverkande faktorer kan göra det påkallat att höja vägghållningsklassningen samt överväga om det går att höja klassningen på dessa platser.

Som svar på rekommendationen uppgav Trafikverket att en kommunikationsinsats skulle genomföras under våren 2019, riktad till underhållsdistrikten i Trafikverket. Den skulle innehålla information och repetition av reglerna i VV Publikation 2002:147 "Val av vinterunderhållningsstandard". Dessa regler ger möjligheten att välja annan vägghållningsstandard om speciella förhållanden motiverar det. Exempel på sådana förhållanden uppges vara stora variationer mellan sommar- och vintertrafik, hög andel tunga fordon, viktiga näringslivstransporter samt omfattande kollektivtrafik. Informationen till underhållsdistrikten skulle enligt svaret även omfatta aktuella delar i SHK:s slutrapport.

Det kan visserligen vara bra att informera om det regelverk som redan gäller. Sådan information skulle naturligtvis också kunna leda till förändrade ställningstaganden angående vägklassningen på vissa platser inom de olika underhållsdistrikten. Rekommendationen innebar dock att Trafikverket rekommenderades att mer samlat båda kartlägga och identifiera sådana platser där flera samverkande faktorer gör det påkallat att höja klassningen och att dessutom ta ställning till om klassningen ska höjas eller inte på dessa platser. Med det valda tillvägagångssättet saknar Trafikverket möjlighet att bilda sig en uppfattning om och få kunskap om hur regelverket tillämpas i praktiken. Man saknar också möjlighet att följa hur arbetet går, särskilt då informationen inte synes vara förenad med någon form av uppföljning eller något redovisningskrav för underhållsdistrikten. Mot denna bakgrund finner haverikommissionen att rekommendationen endast kan anses delvis omhändertagen och att svaret endast är delvis tillfredsställande i denna del.

Rekommendation RJ 2018:01 R2

Trafikverket rekommenderades vidare att se över hur och på vilket sätt kraven som ställs på underentreprenörer i Standardbeskrivning för Basunderhåll Väg kan sägas klara av situationer med svår halka i korsningar på vägar med klass 5.

Enligt rekommendationssvaret kommer Trafikverket under hösten 2019 att fortsätta att successivt införa utökade krav gällande brist- och åtgärdsregistrering i syfte att säkerställa att entreprenörerna uppfyller kontraktskraven. Detta kommer att ske med hjälp av ett analysverktyg och ett fastställt kontrollprogram. Trafikverket kommer även att utreda möjligheten och rimligheten i förändrade regelkrav specifikt för plankorsningar mellan väg och järnväg för vägklass 4 och 5.

De åtgärder som Trafikverket planerar att vidta får anses svara väl mot den rekommendation som lämnades i rapporten. SHK gör därför bedömningen att rekommendationen får anses omhändertagen och att det svar som har erhållits från Trafikverket är tillfredsställande i denna del.

Rekommendation RJ 2018:01 R3

Trafikverket rekommenderades också att överväga om den regelbundna tunga virkestrafiken på länsväg 755 och 759 via Hökmora medför att trafikförhållandet ”vägfordon som innebär särskilda risker” är uppfyllt, vilket skulle leda till ett uppraderat val av vägskyddsanläggning (RJ 2018:01 R3).

Enligt rekommendationssvaret kommer Trafikverket under hösten 2019 att se över förutsättningarna för plankorsningar med särskilda trafikförhållanden enligt riktlinjen ”Plankorsningar- val av skyddsalternativ”, TDOK 2015:0311. Inom ramen för detta arbete ska Trafikverket även se över hur bedömningen ”vägfordon som innebär särskilda risker” kan tillämpas på olika vägar som korsar trafikerad järnväg. Resultatet av översynen ska redovisas i en rapport.

Under förutsättning att översynen även leder till ett konkret ställningstagande avseende valet av vägskyddsanläggning vid den aktuella plankorsningen mellan länsväg 755 och 759, får de planerade åtgärderna anses svara mot den rekommendation som lämnades i rapporten. Rekommendationen får därmed anses omhändertagen och rekommendationssvaret anses tillfredsställande i denna del.

Rekommendation RJ 2018:01 R4

Trafikverket rekommenderades slutligen även att överväga om användningsområdet för hinderdetektion kan utökas så att även andra plankorsningstyper med andra typer av risker än hög hastighet i större utsträckning än i dag kan bli aktuella för den åtgärden (RJ 2018:01 R4).

Trafikverket har svarat att myndigheten under hösten 2019 ska se över förutsättningarna kring hur hinderdetektorer kan användas för att minska riskerna i plankorsningar. Utgångspunkter är enligt Trafikverket bl.a. ”behov och materialtillgång i förhållande till skrivna krav”. Resultatet av översynen ska redovisas i en rapport.

Trafikverket har i ett förtydligande av sitt svar i denna del förklarat att den teknik som används i dag är gammal och bygger på att slingor läggs ned i vägen. Reservdelar till dessa är svåra att få fram. Trafikverket har därför testat en ny typ av hinderdetektorer som bygger på radarteknik och som har en hög säkerhetsstandard. Den version som har testats är dock behäftad med en problematik med fellarm. Trafikverket försöker därför få fram en annan version av radartekniken som är mer driftsäker. Nuvarande riktlinjer att plankorsningar ska förstärkas med hinderdetektorer vid särskilda trafikförhållanden är idag svåra att följa med tanke på svårigheterna att underhålla de gamla detektorerna och de problem som uppstått vid utvecklingen av de nya. Problematiken kommer att behandlas i den ovan nämnda rapporten.

Under förutsättning att rapporten även kommer att innebära någon form av ställningstagande angående möjligheten att utöka användningsområdet för hinderdetektorer får de planerade åtgärderna enligt SHK anses svara mot rekommendationen och rekommendationssvaret anses tillfredsställande i denna del.

Med vänlig hälsning

Helene Arango Magnusson
utredningsordförande